

การปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ

ADAPTATION UNDER THE CORONAVIRUS DISEASE 2019 EPIDEMIC
SITUATION OF MATTHAYOMSUKSA 6 STUDENTS
OF RACHINEEBURANA SCHOOL

เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล / Mathasit Tanyarattanasrisukul ¹

อุไรรัตน์ เอี่ยมสะอาด / Urairut Iamsa-Ard ²

นิตยา สิงห์ทอง / Nittaya Singthong ²

ขวัญฤดี ไพบุญย์ / Khwanrudee Paiboon ²

ชุตินา แชมแก้ว / Chutima Chamkeaw ²

ปิยธิดา แจ่มสว่าง / Piyatida Jamsawang ³

กาญจน์ ศรีสวัสดิ์ / Karn Srisawat ³

มนต์เมืองใต้ รอดอยู่ / Monmuangtai Rodyoo ⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และ 2) เปรียบเทียบการปรับตัวของนักเรียน จำแนกตามที่อยู่อาศัยและระยะเวลาที่ทำการศึกษาในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย 1) ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ จำนวน 297 คน ได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิ และ 2) ผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 14 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนราชินีบูรณะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การปรับตัวของนักเรียนพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านสังคมอยู่ในอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านการเรียน และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ตามลำดับ ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์พบว่านักเรียนมีการปรับตัวในด้านการเรียนโดยพยายามจัดหา

¹ หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม

² ครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม

³ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม

⁴ ผู้อำนวยการโรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม

อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีและสิ่งสนับสนุนที่เอื้อต่อการเข้าเรียนออนไลน์ โดยเฉพาะด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ต ด้านสังคม นักเรียนรับรู้มาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และปฏิบัติตาม โดยตลอด จึงสามารถปรับตัวได้โดยไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นอุปสรรคต่อการมาโรงเรียน ด้านอารมณ์ นักเรียนเข้าใจ ความยากลำบากทั้งของครูและเพื่อนนักเรียน จึงแสดงออกด้วยความเห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือกันในการเรียน ทั้งแบบออนไลน์และออนไซต์ และสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เป็นอย่างดีแม้เกิดอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนเห็นว่าการร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นโอกาสดี ที่จะได้เรียนรู้การเข้าร่วมกิจกรรมในวิถีใหม่

2. การปรับตัวของนักเรียนจำแนกตามที่อยู่อาศัยและระยะเวลาที่ทำการศึกษาในโรงเรียนไม่ต่างกัน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน

คำสำคัญ: การปรับตัว, สถานการณ์การแพร่ระบาด, โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) study the adaptation of Matthayomsuksa 6 students of Rachineeburana School under the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) epidemic situation; and 2) compare the adaptation as classified by residence and number of years studying in the school. The research sample was Matthayomsuksa 6 students who was studying in the second semester of the academic year 2020 at Rachineeburana School, comprising 1) 297 questionnaire respondents derived by stratified random sampling, and 2) 14 interviewees derived by purposive sampling. The research instruments were a questionnaire and an interview form. Data were analyzed by arithmetic mean, standard deviation, independent t-test, and content analysis.

The results of this research were as follows.

1. Overall the adaptation of students was at a high level. When considered each aspect, all aspects were at a high level. The social adaptation was at the highest level, followed by emotional adaptation, learning adaptation, and activity participating adaptation. Regarding the interview, for learning adaptation, students tried to provide technological equipment for online learning especially the internet network. For social adaptation, students perceived the prevention measures against the pandemic and acted accordingly; therefore they were able to adjust themselves without feeling that it was an obstacle to come to school. For emotional adaptation, students understood the difficulties of both their teachers and their peers so they expressed empathy and helped each other in learning both online and on site. Additionally, they were able to control their emotions as well, despite various obstacles in

their lives. For activity participating adaptation, students understood that school activity participation was a good opportunity to learn to participate in new normal activities.

2. Overall and in specific aspects, there was no difference in the adaptation of students as classified by residence and number of years studying.

Keywords: adaptation, epidemic situation, coronavirus disease 2019

บทนำ

ปลายปี พ.ศ. 2562 ทั่วโลกและประเทศไทยประสบกับวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นโรคอุบัติใหม่ที่แพร่กระจายอย่างรวดเร็วและเริ่มระบาดไปทั่วโลก โดยได้รับรายงานครั้งแรกจากนครอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้ป่วยจำนวนมากมีอาการไข้สูง ไอแห้ง อ่อนเพลีย และมีอาการปอดอักเสบโดยไม่ทราบสาเหตุ อาการดังกล่าวเกิดจากโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ ที่องค์การอนามัยโลกได้ประกาศชื่อโรคนี้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ว่า “Corona-virus Disease 2019” ต่อมาพบการแพร่ระบาดเป็นวงกว้างมากกว่า 100 ประเทศทั่วโลกในระยะเวลาอันรวดเร็ว สำหรับประเทศไทยได้มีการประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ที่ต้องมีการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคอย่างเข้มงวด (กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ, 2563: 84) โดยรัฐบาลไทยได้กำหนดแนวทางการป้องกันโรคด้วยการงดการเดินทางไปในที่ชุมชน มีการกำหนดมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (social distancing) การใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า หมั่นล้างมือหรือฆ่าเชื้อด้วยแอลกอฮอล์ รวมทั้งการสังเกตและกักตนเองเมื่อมีอาการต้องสงสัย ทั้งนี้ สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมหลายด้าน เช่น ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการศึกษาที่มีสถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นสถานที่จัดการเรียนการสอนซึ่งมีการรวมกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาจำนวนมาก (อวาทิพย์ แว, 2563: 24)

ในด้านมาตรการการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564: 2) กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระลอกใหม่สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสองรูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 การจัดการเรียนการสอนทางไกล ใช้การสื่อสารแบบทางไกลหรือด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ เช่น Google Meet, MS Team, ZOOM, Webex หรือเครื่องมืออื่น ๆ ผ่านการจัดการเรียนการสอนโดยใช้อินเทอร์เน็ต (online) ทั้งนี้ โรงเรียนสามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสม และรูปแบบที่ 2 ช่องทางการเรียนที่บ้าน (learn from home) ซึ่งสามารถเลือกเรียนได้หลายช่องทาง เช่น Interactive Education Platform, YouTube, ระบบบริหารจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน (LMS) หรือระบบต่าง ๆ ที่สำนักงานเขตพื้นที่หรือหน่วยงานอื่น ๆ สร้างขึ้น ต่อเนื่องกับการจัดการเรียนการสอนในช่วงต้นของการแพร่ระบาดที่มีการใช้การจัดการเรียนการสอนทางไกลด้วยระบบออนไลน์บนฐานคิดของการสอนแบบผสมผสาน (blended learning) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563: 2) การจัดการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนราชินีบูรณะ

ได้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนสลับมาเรียนเป็นกลุ่มแบบออนไลน์ที่โรงเรียน สลับกับแบบออนไลน์ที่บ้านในระบบงานวิชาการ และจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีการโฮมรูม (homeroom) ให้คำปรึกษา และเยี่ยมบ้านเพื่อสื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียนแบบออนไลน์ในระบบงานปกครองนักเรียน เนื่องจากนักเรียนไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้ตามปกติ ส่งผลให้นักเรียนต้องใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีบนระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนและการส่งงานต่าง ๆ ในระบบออนไลน์ พร้อมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมการโฮมรูมตามระบบดูแลช่วยเหลือและการให้คำปรึกษาตามตารางเรียนที่โรงเรียนกำหนด ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านรูปแบบการเรียน ด้านการเข้าร่วมสังคม ด้านอารมณ์ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมไปสู่รูปแบบที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งการที่นักเรียนจะดำเนินชีวิตไปตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมต้องอาศัยการปรับตัวที่ดีในทุกด้าน แต่จากการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนราชินีบูรณะ ส่วนหนึ่งไม่สามารถปรับตัวได้ดีเท่าที่ควร เช่น ไม่ยอมรับเพื่อนต่างกลุ่มในการเรียนแบบผสมผสานที่ต้องสลับกลุ่มมาเรียน และมองว่าการเรียนออนไลน์อยู่บ้านสามารถดำเนินกิจกรรมประจำวันอย่างไรก็ได้เหมือนกับวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ขาดวินัยในการเข้าเรียนและเรียนไม่ทันเพื่อนส่วนใหญ่ เกิดอาการวิตกกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และไม่มีความสุขตามช่วงวัยในที่สุด

การปรับตัว (adaptation or adjustment) หมายถึง การที่บุคคลสามารถปรับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมไปตามสภาพแวดล้อม สังคม และสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เข้ากับตนเองและโลกภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีความสามารถที่จะเผชิญและยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นในชีวิต (นันทิชา บุญละเอียด, 2554: 7; Bernard, 1960: 317) ตามทฤษฎีการปรับตัวของ Rogers (1967: 262) อธิบายว่า บุคคลที่ปรับตัวได้จะเป็นตัวของตัวเอง เข้าใจ ยอมรับตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง และสามารถนำประสบการณ์นั้นมาปรับให้เข้ากับโครงสร้างหรือบุคลิกลักษณะของตนเองอย่างไม่ขัดแย้งหรือปิดเปื้อน พร้อมทั้งรับรู้ความคิดเกี่ยวกับตนเองในเชิงบวก แต่บุคคลที่ไม่สามารถปรับตัวได้จะมีความขัดแย้งระหว่างความคิดเกี่ยวกับตนเองกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่ ทำให้เกิดความตึงเครียด วิตกกังวล สับสน ขาดความแน่ใจ สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง และมีความคิดเกี่ยวกับตนเองในเชิงลบ การทราบถึงระดับการปรับตัวของนักเรียนจะสามารถทำให้ครูที่ปรึกษาทราบถึงสารสนเทศสำคัญที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ควดการณ์ ป้องกัน แก้ไขปัญหา และส่งต่อข้อมูลในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้อง สามารถสร้างแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน สุขภาพจิต การเข้าสังคม และการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนไว้รองรับสถานการณ์ล่วงหน้าได้ ส่งผลให้นักเรียนเป็นเยาวชนและทรัพยากรบุคคลที่ดีในอนาคตในที่สุด ดังที่ปัจจุบันได้มีการศึกษาการปรับตัวของนักเรียนหรือนักศึกษาเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ เช่น งานวิจัยของระวีพันธ์ รื่นพรต, ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน และงามละมัย ผิวเหลือง (2553) เรื่อง ปัจจัยทำนายการปรับตัวของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี งานวิจัยของนันทิชา บุญละเอียด (2554) เรื่อง การปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และงานวิจัยของกรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ (2563) เรื่อง การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19 เป็นต้น อย่างไรก็ตามแนวปฏิบัติต่าง ๆ

ที่ประกาศใช้เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แก่ การห้ามนักเรียนที่อยู่ในจังหวัดสมุทรสาครและในพื้นที่เสี่ยงเดินทางมาเรียนแบบออนไลน์ การต้องกักตัวของนักเรียนที่มีประวัติการเดินทางไปต่างจังหวัดหรือในพื้นที่เสี่ยง ความไม่ปลอดภัยต่อการเดินทางโดยรถสาธารณะเนื่องจากเส้นทางการเดินทางเกี่ยวข้องกับสถานที่เสี่ยง แสดงให้เห็นว่าที่อยู่อาศัยและการเดินทางเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดการปรับตัว สอดคล้องกับแนวคิดของพิชญาวดี กงบูรณ (2551: 47-49) ที่อธิบายว่าภูมิลาเนาหรือสถานที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการปรับตัวเนื่องจากสังคมเมืองและสังคมชนบทมีความแตกต่างกันทั้งในด้านประชากรและครอบครัว การศึกษา เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง และศาสนา และผลการวิจัยของภาวิณี สุทธิพิเชษฐภรณ์ (2545: ออนไลน์) ที่พบว่านักศึกษาที่มีภูมิลาเนาแตกต่างกัน มีการปรับตัวแตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ พื้นฐานด้านความรู้ความเข้าใจตามหลักสูตรสถานศึกษา อัตลักษณ์ และบรรทัดฐาน (norms) ของโรงเรียน ที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการปลูกฝังตั้งแต่แรกเข้าการศึกษา จนจบหลักสูตรนับเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งต่อการปรับตัวด้านการเรียนและด้านสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของพิชญาวดี กงบูรณ (2551: 31) ที่อธิบายว่าบุคคลที่ปรับตัวได้ดีจะต้องมีลักษณะ คือ ปฏิบัติตนตามปทัสฐานทางสังคม (social standards) มีทักษะทางสังคม (social skills) ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากแนวโน้มทางสังคม (social tendencies) และความสัมพันธ์ในโรงเรียน (school relation) และแนวคิดของ Tindall (1959: 76) ที่อธิบายว่าบุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดีโดยทั่วไปจะต้องเป็นผู้ที่สามารถประพฤติปฏิบัติตามปทัสฐานของสังคมได้ ดังนั้น ปัจจัยทางด้านที่อยู่อาศัยและระยะเวลาที่ทำการศึกษาในโรงเรียนอาจทำให้นักเรียนมีการปรับตัวที่แตกต่างกันในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะคณะทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษารับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งนอกจากสามารถนำผลการวิจัยไปใช้วางแผนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตในวิถีใหม่ (new normal) ได้ และสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่ต่อเนื่องกับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการเสริมสร้างวางแผน และพัฒนาระบบงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการปรับตัวของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

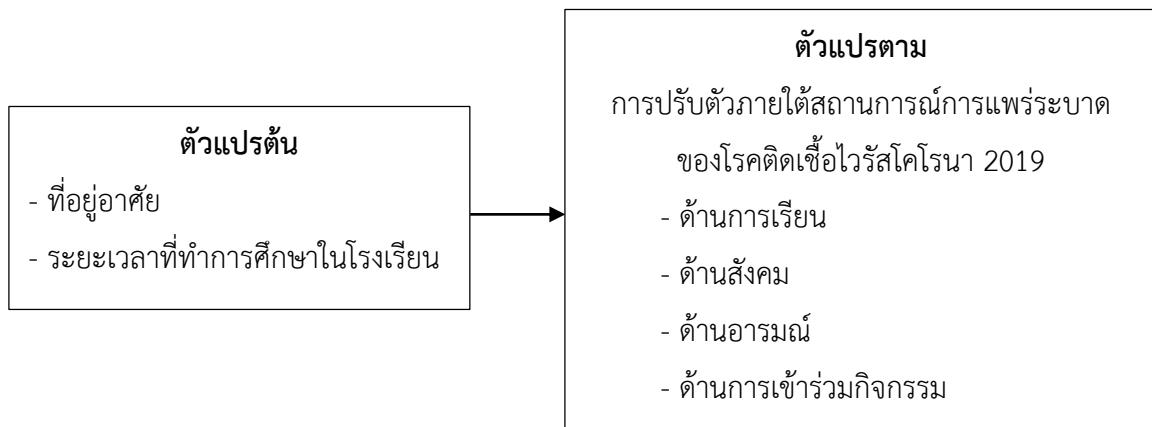
1. เพื่อศึกษารับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามที่อยู่อาศัยและระยะเวลาที่ทำการศึกษาในโรงเรียน

สมมติฐาน

การปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามที่อยู่อาศัยและระยะเวลาที่ทำการศึกษาในโรงเรียนมีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย รูปแบบการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ จำนวน 494 คน ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970: 608) ทำให้ได้ว่ากลุ่มตัวอย่างต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 217 คน แต่เพื่อความสมบูรณ์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามได้ครบถ้วนสมบูรณ์รวมเป็น 297 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 297 คน ได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) แบบไม่อิงสัดส่วน (disproportionate sample) (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2562: 156) โดยใช้ที่อยู่อาศัยและระยะเวลาที่ทำการศึกษาในโรงเรียนเป็นชั้นภูมิและใช้นักเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่อยู่อาศัย	ระยะเวลา 6 ปี		ระยะเวลา 1-5 ปี		รวม (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อำเภอเมืองนครปฐม	239	137	13	8	252	145
อำเภอและจังหวัดอื่น ๆ	193	118	49	34	242	152
รวม (คน)	432	255	62	42	494	297

2) ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 14 คน ได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2562: 162) จากคุณสมบัติ คือ ด้านที่อยู่อาศัย คือ อยู่ในอำเภอเมืองนครปฐมและอยู่ในอำเภอและจังหวัดอื่น ๆ แห่ละ 4 คน และด้านระยะเวลาในการศึกษาในโรงเรียนเป็นระยะเวลา 6 ปี และ 1-5 ปี ช่วงเวลาละ 3 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ ที่อยู่อาศัยและระยะเวลาที่ทำการศึกษาในโรงเรียน

ตัวแปรตาม ได้แก่ การปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3. รูปแบบการวิจัย ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการเชิงผสมผสาน (mixed method) แบบแผนการวิจัยเชิงผสมผสานแบบสามเส้ารูปแบบลู่อเข้า (triangulation design: convergence model) ผู้วิจัยใช้ทั้งวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการวิจัยไปพร้อมกัน แต่แยกการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพออกจากกัน จากนั้น นำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบส่วนที่แตกต่างและคล้ายคลึงกัน (รัตนะ บัวสนธ์, 2555: 84) ทั้งนี้การวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม และสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

4.1 แบบสอบถาม เรื่อง การปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ ระดับ 5, 4, 3, 2 และ 1 หมายถึง มีการปรับตัวในระดับมากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับแบบสอบถามจำแนกเป็น 4 ด้าน ตามแนวคิดของ Baker & Siryk (1984: 183-186) ได้แก่

1) ด้านการเรียน หมายถึง การปรับตัวของนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าเรียน การทำงาน การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายในห้องเรียนออนไลน์และออนไลน์ ความมุ่งมั่นและมีสมาธิ

ในการเรียน การจัดหาเอกสาร หนังสือ ตำรา และอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมที่จะเรียนทั้งแบบออนไลน์และออนไลน์ การค้นคว้าเนื้อหาที่เรียนเพิ่มเติมจากแหล่งต่าง ๆ ไม่ว่าการเรียนแบบออนไลน์หรือแบบออนไลน์รวมทั้งทบทวนบทเรียนก่อนการประเมินเพื่อให้คะแนนทุกครั้ง

2) ด้านสังคม หมายถึง การปรับตัวของนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามระเบียบและมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด การหาหนทางแสดงความคิดเห็นและให้ความร่วมมือกับเพื่อนเมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานกลุ่มภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งการเรียนแบบออนไลน์และออนไลน์ ความมั่นใจเมื่อต้องเป็นผู้นำกลุ่มเพื่อนในเรื่องต่าง ๆ ความรู้สึกยินดีเมื่อได้รู้จักเพื่อนกลุ่มใหม่ที่ไม่น่าเคยในการเรียนแบบสลับกลุ่มความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่ตกอยู่ในสถานการณ์ลำบากหรือได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมทั้งความรู้สึกอยากอยู่กับเพื่อน ๆ มากกว่าอยู่คนเดียว

3) ด้านอารมณ์ หมายถึง การปรับตัวของนักเรียนเกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ความอดทนในการรอคอย การมองโลกในแง่ดี การใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา การไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ ความรู้สึกภูมิใจในตนเอง รวมทั้งการปรึกษาปัญหาผู้อื่น

4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง การปรับตัวของนักเรียนเกี่ยวกับการเล็งเห็นและเข้าใจว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ ทั้งเป็นการสร้างประสบการณ์ใหม่ ทำให้นักเรียนได้รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ง่ายขึ้นมากขึ้น

แบบสอบถามจำแนกเป็นข้อคำถามด้านละ 10 ข้อ รวมทั้งฉบับ 40 ข้อ ผู้วิจัยทำการหาคุณภาพด้านความตรง (validity) ประเภทความตรงตามเนื้อหา (content validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (index of item objective congruence: IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1977: 53) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งพบว่าค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 73 คน เพื่อหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (reliability) โดยพบว่ามีความเชื่อมั่นแบบสอดคล้องภายใน (internal consistency) ตามสูตรของ Cronbach (ประสาทเนื่องเฉลิม, 2556: 193) เท่ากับ 0.94

4.2 แบบสัมภาษณ์ เรื่อง การปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่หนึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานของการสัมภาษณ์ ส่วนที่สองเป็นประเด็นสัมภาษณ์ จำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ การปรับตัวในด้านการเรียน ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ตามลำดับ และส่วนที่สามเป็นความคิดเห็นและข้อสรุปของผู้วิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยทำการหาคุณภาพด้านความตรง ประเภทความตรงตามเนื้อหา ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1977: 53) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งพบว่าค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยแปลงแบบสอบถามเข้าสู่ระบบออนไลน์ผ่าน Google Form และส่งลิงก์ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามระหว่างวันที่ 3-5 มีนาคม พ.ศ. 2564 และทำการสัมภาษณ์นักเรียนทางโทรศัพท์ระหว่างวันที่ 8-9 มีนาคม พ.ศ. 2564 ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานความยินยอม (informed consent) กล่าวคือ นักเรียนมีความยินดี ยินยอม และสมัครใจที่จะให้ข้อมูลทั้งการตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ระดับการปรับตัวของนักเรียนจากแบบสอบถามโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean: \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) (Ferguson, 1989: 103) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผลระดับการปรับตัวจากค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ Best (1995: 174) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51-5.00	หมายถึง	มีการปรับตัวในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายถึง	มีการปรับตัวในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึง	มีการปรับตัวในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึง	มีการปรับตัวในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึง	มีการปรับตัวในระดับน้อยที่สุด

6.2 วิเคราะห์ลักษณะการปรับตัวของนักเรียนจากแบบสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) (อิทธิพิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2562: 308) และนำมาพรรณนาสรุปเป็นความเรียง

6.3 เปรียบเทียบระดับการปรับตัวของนักเรียนโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที่แบบอิสระต่อกัน (independent t-test) (Ferguson, 1989: 186)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ผลการศึกษาการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

(n = 297)

ลำดับที่	การปรับตัว	\bar{X}	S.D.	ระดับการปรับตัว	อันดับ
1	ด้านการเรียน	3.91	0.81	มาก	3
2	ด้านสังคม	4.20	0.83	มาก	1
3	ด้านอารมณ์	4.05	0.88	มาก	2
4	ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม	3.53	0.92	มาก	4
ภาพรวม		3.92	0.90	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการปรับตัวอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการปรับตัวสูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง คือ ด้านสังคม ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.83) รองลงมาได้แก่ ด้านอารมณ์ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.88) ด้านการเรียน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.81) และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.92) ตามลำดับ

และจากการสัมภาษณ์พบว่านักเรียนมีลักษณะการปรับตัวที่สอดคล้องกัน ดังนี้

1. ด้านการเรียน นักเรียนเข้าใจ ยอมรับ และเต็มใจที่จะปรับตัวต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่โรงเรียนจัดขึ้น พยายามจัดหาอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีและสิ่งสนับสนุนที่เอื้อต่อการเข้าเรียนออนไลน์ แต่อย่างไรก็ตามในด้านอุปกรณ์ส่วนมากไม่ได้ต้องจัดหาใหม่ แต่สิ่งที่ต้องเพิ่มเติมเข้ามาและมีผลกระทบต่อเรียนเป็นอย่างมาก คือ สัญญาณอินเทอร์เน็ต ซึ่งนอกจากต้องใช้เพื่อการเข้าเรียนออนไลน์แล้วยังต้องใช้เพื่อการค้นคว้าหาความรู้ที่เกี่ยวข้องและการส่งงานออนไลน์อีกด้วย

2. ด้านสังคม นักเรียนรับรู้มาตรการต่าง ๆ ที่ทางกระทรวงสาธารณสุขประกาศใช้เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และปฏิบัติตามมาโดยตลอด เมื่อมาที่โรงเรียนซึ่งใช้มาตรการเดียวกันจึงสามารถปรับตัวได้โดยไม่รู้สึกรู้สึว่าเป็นอุปสรรคต่อการมาโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตาม ภายใต้วิธีการเรียนแบบผสมผสานที่ต้องมีการสลับกลุ่มมาเรียนที่โรงเรียน นักเรียนส่วนหนึ่งยังไม่คุ้นชินกับเพื่อนต่างกลุ่ม ต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควรจึงจะเกิดการยอมรับและเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันได้ แต่โดยส่วนมากแล้วมีความยินดีที่จะทำความรู้จักกับเพื่อนต่างกลุ่มให้มากขึ้น

3. ด้านอารมณ์ นักเรียนเข้าใจความยากลำบากทั้งของครูที่ต้องทำการสอนและโฮมรูมทั้งแบบออนไลน์และออนไซต์ เข้าใจเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่มีข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นพื้นที่สีแดงหรือพื้นที่เสี่ยง หรือการที่ครอบครัวของเพื่อนนักเรียนได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ จึงแสดงออกด้วยความเห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือกันในการเรียนทั้งแบบออนไลน์และออนไซต์ ทำให้สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เป็นอย่างดีแม้มีเหตุการณ์ในการปิดสถานศึกษาหรือการประกาศพื้นที่เสี่ยงซึ่งทำให้ตนเองไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนหรือเกิดอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตก็ตาม

4. ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนเห็นว่ากิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นสามารถเข้าร่วมได้ แต่ต้องรักษาระยะห่างเพื่อความปลอดภัยทั้งของตนเองและผู้อื่น และเห็นว่าเป็นโอกาสดีที่จะได้เรียนรู้การเข้าร่วมกิจกรรมในวิถีใหม่ เพราะอย่างไรก็ต้องเข้าร่วมกิจกรรมภายใต้มาตรการเช่นนี้เมื่ออยู่ในมหาวิทยาลัยหรือเพื่อการติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสังคม

2. ผลการเปรียบเทียบการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามที่อยู่อาศัยและระยะเวลาที่ทำการศึกษาในโรงเรียน แสดงดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 การปรับตัวระหว่างนักเรียนที่อาศัยในอำเภอเมืองนครปฐมกับอำเภอและจังหวัดอื่น ๆ

การปรับตัว	อำเภอเมืองนครปฐม (n=145)			อำเภอและจังหวัดอื่น ๆ (n=152)			t-test
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
ด้านการเรียน	3.91	0.52	มาก	3.90	0.52	มาก	0.21
ด้านสังคม	4.23	0.49	มาก	4.19	0.51	มาก	0.70
ด้านอารมณ์	4.07	0.62	มาก	4.04	0.62	มาก	0.46
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม	3.54	0.77	มาก	3.52	0.74	มาก	0.23
ภาพรวม	3.94	0.50	มาก	3.91	0.50	มาก	0.46

จากตารางที่ 3 พบว่า ในภาพรวมระดับการปรับตัวระหว่างนักเรียนที่อาศัยในอำเภอเมืองนครปฐมกับอำเภอและจังหวัดอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าไม่ต่างกันทั้งในด้านการเรียน ด้านสังคม ด้านอารมณ์ หรือด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด

ตารางที่ 4 การปรับตัวระหว่างนักเรียนที่ทำการศึกษาที่โรงเรียนราชินีบูรณะ เป็นระยะเวลา 6 ปี กับตั้งแต่ 2-5 ปี

การปรับตัว	ระยะเวลา 6 ปี (n=255)			ระยะเวลา 2-5 ปี (n=42)			t-test
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
ด้านการเรียน	3.92	0.51	มาก	3.85	0.56	มาก	0.76
ด้านสังคม	4.21	0.49	มาก	4.15	0.56	มาก	0.80
ด้านอารมณ์	4.06	0.62	มาก	4.00	0.65	มาก	0.52
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม	3.55	0.75	มาก	3.43	0.81	ปานกลาง	0.93
ภาพรวม	3.94	0.50	มาก	3.86	0.54	มาก	0.91

จากตารางที่ 4 พบว่า ในภาพรวมระดับการปรับตัวระหว่างนักเรียนที่ทำการศึกษาที่โรงเรียนราชินีบูรณะเป็นระยะเวลา 6 ปี กับตั้งแต่ 2-5 ปี ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกันทั้งในด้านการเรียน ด้านสังคม ด้านอารมณ์ หรือด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการปรับตัว

ด้านสังคมสูงที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านการเรียน และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมตามลำดับ ซึ่งต่างมีการปรับตัวอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในด้านการเรียน เนื่องจากโรงเรียนราชินีบูรณะได้สื่อสารข้อมูลต่าง ๆ ผ่านทางครูที่ปรึกษาเป็นประจำ ทำให้นักเรียนได้รับทราบ กระตือรือร้น มีการเตรียมพร้อมและรับมือกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ไม่คุ้นเคย ประกอบกับส่วนมากนักเรียนมีอุปกรณ์ทางเทคโนโลยี เช่น โทรศัพท์สมาร์ทโฟน ไอแพด โน้ตบุ๊ก คอมพิวเตอร์อยู่แล้ว จึงทำให้สามารถเข้าเรียนได้อย่างสะดวกเมื่อต้องเข้าเรียนแบบออนไลน์หรือเรียนแบบผสมผสาน และสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ปกติแล้วคณะครูโรงเรียนราชินีบูรณะ ได้มีการจัดหาแบบเรียน เอกสารประกอบการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ไว้อย่างเพียงพอในการจัดการเรียนการสอน ทำให้เมื่อนักเรียนต้องใช้วิธีการเรียนอยู่บ้านก็สามารถศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้จากสื่อเหล่านั้นและยังสามารถใช้ในการทบทวนความรู้ก่อนที่จะมีการประเมินผลหรือการทดสอบเพื่อเก็บคะแนนในแต่ละตัวชี้วัดหรือผลการเรียนรู้ นักเรียนจึงสามารถปรับตัวในด้านการเรียนได้ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ที่บ่งชี้ว่านักเรียนเข้าใจ ยอมรับ และเต็มใจที่จะปรับตัวต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่โรงเรียนจัดขึ้น พยายามจัดหาอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีและสิ่งสนับสนุนที่เอื้อต่อการเข้าเรียนแต่อย่างใดก็ตาม สิ่งนี้นักเรียนต้องปรับตัวโดยการจัดหาเพิ่มเติมเข้ามาใช้ในการเรียนและมีผลกระทบต่อเรียนเป็นอย่างมาก คือ สัญญาณอินเทอร์เน็ตที่ต้องใช้เพื่อการเข้าเรียนออนไลน์ ค้นคว้าหาความรู้ที่เกี่ยวข้อง และการส่งงานออนไลน์ ด้านสังคม เนื่องจากโรงเรียนราชินีบูรณะ ได้กำหนดมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไว้อย่างรัดกุมให้นักเรียนและบุคลากรปฏิบัติตาม ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรการของกระทรวงสาธารณสุขที่ประกาศใช้กันโดยทั่วไปในสังคม ส่งผลให้นักเรียนเกิดการยอมรับและปฏิบัติตามระเบียบและมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19 ของโรงเรียนอย่างเคร่งครัดด้วยความเต็มใจ จนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรอยู่ร่วมกันในห้องเรียนและโรงเรียน นักเรียนจึงสามารถปรับตัวในด้านสังคมได้ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ที่บ่งชี้ว่านักเรียนสามารถปรับตัวต่อมาตรการต่าง ๆ ได้โดยไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นอุปสรรคต่อการมาโรงเรียน และมีความยินดีที่จะทำความรู้จักกับเพื่อนต่างกลุ่มให้มากขึ้น ด้านอารมณ์ เนื่องจากในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดแม้ว่านักเรียนไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนได้อย่างเต็มรูปแบบ ต้องใช้วิธีการสลับกลุ่มมาเรียนเป็นสัปดาห์ตามรูปแบบการเรียนแบบผสมผสาน แต่ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ครูที่ปรึกษามีการพบปะกับนักเรียนทั้งแบบออนไลน์และออนไลน์ เพื่อให้คำปรึกษาเป็นประจำ มีการกำกับดูแลนักเรียนเพื่อป้องกันความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการคัดกรองการเดินทางไปยังสถานที่เสี่ยงต่อการติด COVID-19 การสังเกตพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเป็นโรคซึมเศร้า พร้อมทั้งการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างเสริมกำลังใจให้กับนักเรียนที่อยู่ในภาวะเครียด มีความวิตกกังวลที่เกิดจากปัญหาครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ความกังวลเกี่ยวกับการเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย และความกังวลเกี่ยวกับการคบเพื่อน ผลจากการให้คำปรึกษาดังกล่าวทำให้นักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ยอมรับฟังผู้อื่น มีความอดทน มองโลกในแง่ดี ไม่เปรียบเทียบตนเองกับเพื่อนให้เกิดความรู้สึกเชิงลบกับตนเอง ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ รู้สึกภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง นักเรียนจึงสามารถปรับตัวในด้าน

อารมณ์ได้ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ที่บ่งชี้ว่านักเรียนเข้าใจ ความยากลำบากทั้งของครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน จึงแสดงออกด้วยความเห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือกันในการเรียนทั้งแบบออนไลน์และออนไลน์ ทำให้สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เป็นอย่างดีแม้มีเหตุการณ์ในการปิดสถานศึกษาหรือการประกาศพื้นที่เสี่ยง ซึ่งทำให้ตนเองไม่สามารถมาเรียนที่โรงเรียนหรือเกิดอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตก็ตาม และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากกิจกรรมที่โรงเรียนราชินีบูรณะจัดให้กับนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ออกแบบภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19 และความสมัครใจของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เช่น กิจกรรมเข้าแถวหน้าเสาธง กิจกรรมรณรงค์การใช้สิทธิเลือกตั้ง กิจกรรมประชุมระดับ ม.6 และกิจกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น ทำให้นักเรียนเล็งเห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19 เป็นการสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รู้จักปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตให้เข้ากับสถานการณ์และใช้ชีวิตในสังคมได้ดียิ่งขึ้น นักเรียนจึงสามารถปรับตัวในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมได้ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ที่บ่งชี้ว่านักเรียนเห็นว่ากิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นสามารถเข้าร่วมได้แต่ต้องรักษาระยะห่างเพื่อความปลอดภัยทั้งของตนเองและผู้อื่น โดยมองว่าเป็นโอกาสที่จะได้เรียนรู้การเข้าร่วมกิจกรรมในวิถีใหม่ เพราะอย่างไรก็ต้องเข้าร่วมกิจกรรมภายใต้มาตรการเช่นนี้เมื่ออยู่ในมหาวิทยาลัยหรือเพื่อการติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของอวาทิพย์ แว (2563: 27-28) ที่อธิบายว่า ในช่วงที่โควิด-19 ระบาด ทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ จำเป็นและจำยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการใช้ชีวิตภายใต้มาตรการป้องกันตัวเองหลายอย่าง ทั้งการใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า การล้างมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่หรือใช้เจลล้างมือที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ การหลีกเลี่ยงเข้าไปในพื้นที่ที่มีคนหนาแน่น การรักษาระยะห่างจากผู้อื่น การมีสุขอนามัยที่ดีในการดูแลสุขภาพของตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคมในการกักตัวอยู่ที่บ้านตามคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุข สอดคล้องกับผลการวิจัยของกรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ (2563: 79) เรื่อง การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งพบว่านักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการปรับตัวในสถานการณ์โควิด-19 อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่อาศัยในอำเภอเมืองนครปฐมกับนักเรียนที่อาศัยในอำเภอและจังหวัดอื่น ๆ และนักเรียนที่ทำการศึกษาที่โรงเรียนราชินีบูรณะ เป็นระยะเวลา 6 ปี กับตั้งแต่ 2-5 ปี มีระดับการปรับตัวไม่ต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้เป็นอย่างดีทั้งด้านการเรียน ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม และสะท้อนให้เห็นว่าสถานที่อยู่อาศัย และจำนวนปีที่ศึกษาที่โรงเรียนไม่ได้บ่งบอกถึงระดับการปรับตัวที่ต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 เป็นสถานการณ์ที่ไม่เคยมีมาก่อน ทำให้นักเรียนทุกคนเกิดความตระหนักที่จะต้องเรียนรู้และเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนเองไปสู่ฐานชีวิตใหม่ (new normal) ไปพร้อมกัน ได้แก่ วิถีคิด วิถีการเรียนรู้ วิถีการปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมและการเข้าใจบุคคลอื่น เป็นต้น นับเป็นประสบการณ์ใหม่ของนักเรียนทุกคน จึงทำให้ต้องมีการปรับตัวในทุกด้าน สอดคล้องกับคณะกรรมการบัญญัติศัพท์นิเทศศาสตร์ราชบัณฑิตยสภาที่ได้บัญญัติศัพท์คำว่า “new normal” ซึ่งหมายถึง ความปกติใหม่ ฐานชีวิตใหม่ รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่าง

จากอดีตอันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติ และเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ต้องเปลี่ยนไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ที่ไม่คุ้นเคย (ราชบัณฑิตยสภา, 2563: ออนไลน์) ภายใต้ฐานชีวิตใหม่นี้จึงทำให้นักเรียนทุกคนต้องเรียนรู้และปรับตัวอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของอวาทิพย์ แว (2563: 28) ที่อธิบายว่ารูปแบบวิถีชีวิตใหม่ ประกอบด้วยวิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร วิธีปฏิบัติและวิธีการจัดการ การใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงและรุนแรง อย่างไรก็ตามอย่างหนึ่ง ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะดำรงรักษาวิถีดั้งเดิมหรือหวนหาอดีต สอดคล้องกับแนวคิดของนุชลี อุบลชัย (2555: 31) ที่อธิบายว่า โดยทั่วไปวัยรุ่นช่วงอายุตั้งแต่ 12-18 ปี จะมีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ใหม่และพัฒนาความสัมพันธ์ที่มีอยู่กับเพื่อนในวัยเดียวกัน สามารถแสดงบทบาททางสังคมที่เหมาะสมกับตนเอง เกิดค่านิยมและหลักในการใช้ชีวิตเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินชีวิตต่อไป และเกิดความต้องการรับผิดชอบต่อสังคมและสามารถแสดงออกถึงความรับผิดชอบดังกล่าว และแนวคิดของ Havighurst (อัชรา เอ็บสุซลิริ, 2556: 50) ที่อธิบายความสามารถและศักยภาพโดยรวมของวัยรุ่นอายุ 12-18 ปี ว่าอยู่ในช่วงที่สามารถปรับตัวเข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและดูแลรักษาสุขภาพของตนเองได้ สามารถควบคุมอารมณ์และแสดงบทบาททางสังคมได้อย่างเหมาะสม สามารถสร้างสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลอื่นทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศได้ รวมทั้งต้องการรู้จักและพัฒนาตนเองให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สามารถเลือกค่านิยมเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตตนเองได้ และมีการพัฒนาทักษะในการเป็นพลเมืองที่ดี เช่น การใช้ภาษา การสื่อความหมาย ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจ กฎหมาย การปกครอง และสังคม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยนี้ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรออกแบบและวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียน โดยติดตั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในสถานศึกษา นอกเหนือจากที่นักเรียนได้จัดหาไว้ส่วนบุคคล และจัดทำพื้นที่การเรียนรู้ (learning space) ภายใต้มาตรการเว้นระยะห่างทดแทนการงดหรือการปิดให้บริการสำหรับนักเรียนเมื่อต้องมาเรียนแบบออนไลน์
2. งานพัฒนาหลักสูตร งานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน งานเทคโนโลยีสารสนเทศ และงานโสตทัศนศึกษา ควรนำข้อมูลสารสนเทศจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ร่วมกันออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบออนไลน์ เช่น การจัดค่ายวิชาการหรือโครงการเติมความรู้เข้าสู่มหาวิทยาลัยผ่านระบบออนไลน์ทดแทนการจัดแบบออนไลน์ที่สอดคล้องกับการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของนักเรียนในปัจจุบัน
3. ผลการเปรียบเทียบการปรับตัวระหว่างนักเรียนที่ทำการศึกษาที่โรงเรียนราชินีบูรณะเป็นระยะเวลา 6 ปี กับตั้งแต่ 2-5 ปี มีความแตกต่างกันในการแปลผลซึ่งอยู่ในระดับมากและปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งเกิดจาก

ความแตกต่างในประเด็นย่อยของการเข้าร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะประเด็นการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในการเข้าร่วมกิจกรรมภายใต้มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่มีความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยมากที่สุดเมื่อเทียบกับประเด็นอื่น หากนำผลการวิจัยไปใช้ควรคำนึงความแตกต่างในแต่ละประเด็นย่อยร่วมด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปอาจทำการศึกษาองค์ประกอบการปรับตัวด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ผลการวิจัยมีความรัดกุมและได้ข้อมูลรอบด้านมากยิ่งขึ้น เช่น ด้านครอบครัว ด้านความหยิ่งตัว และด้านเทคโนโลยี เป็นต้น รวมทั้งควรมีการเปรียบเทียบระดับการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างสถานภาพอื่นเพิ่มเติม เช่น เพศ รายได้ของผู้ปกครอง หรืออาชีพของผู้ปกครอง และอาจทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่ลุ่มลึกมากขึ้น

2. บริบทการวิจัยครั้งนี้ยังมีนักเรียนอีกส่วนหนึ่งที่มีปัญหาการปรับตัว คือ ไม่สามารถเข้าเรียนแบบผสมผสานที่ต้องมีการสลับมาโรงเรียนกับเพื่อนที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้อาจไม่ได้รับข้อมูลในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาการปรับตัวของนักเรียนกลุ่มนี้โดยเฉพาะ เพื่อให้เข้าใจคุณลักษณะของนักเรียนที่ไม่สามารถปรับตัวในด้านต่าง ๆ ได้ และนำมาใช้เป็นสารสนเทศสำหรับการนำไปใช้ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

สรุป

การวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการปรับตัวอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านการเรียน นักเรียนพยายามจัดหาอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีและสิ่งสนับสนุนที่เอื้อต่อการเข้าเรียนออนไลน์ โดยเฉพาะสัญญาณอินเทอร์เน็ต ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่ามีผลกระทบต่อการเล่นเป็นอย่างมาก ด้านสังคม นักเรียนรับรู้มาตรการต่าง ๆ และปฏิบัติตามโดยตลอด จึงสามารถปรับตัวได้โดยไม่รู้สึกรู้สีกว่าเป็นอุปสรรคต่อการมาโรงเรียนแต่ต้องอาศัยเวลามากในการปรับตัว ด้านอารมณ์ นักเรียนเข้าใจความยากลำบากทั้งของครูและเพื่อนนักเรียนจึงแสดงออกด้วยความเห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือกันในการเรียนทั้งแบบออนไลน์และออนไลน์ และสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เป็นอย่างดีแม้เกิดอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนเห็นว่าการร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นโอกาสที่ดีจะได้เรียนรู้การเข้าร่วมกิจกรรมในวิถีใหม่ และนักเรียนที่อาศัยในอำเภอเมืองนครปฐมกับนักเรียนที่อาศัยในอำเภอและจังหวัดอื่น ๆ และนักเรียนที่ทำการศึกษาที่โรงเรียนราชินีบูรณะ เป็นระยะเวลา 6 ปี กับตั้งแต่ 2-5 ปี มีระดับการปรับตัวไม่ต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนที่อาศัยในอำเภอเมืองนครปฐมกับนักเรียนที่อาศัยในอำเภอและจังหวัดอื่น ๆ และนักเรียนที่ทำการศึกษาที่โรงเรียนราชินีบูรณะ เป็นระยะเวลา 6 ปี กับตั้งแต่ 2-5 ปี พบว่ามีระดับการปรับตัวไม่ต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน เช่นเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ แสนสุภา และคณะ. (2563). การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19. **วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์**, 6 (2), 79-92.
- นันท์นิชา บุญละเอียด. (2554). รายงานการวิจัยเรื่อง การปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นุชลี อุปภัย. (2555). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2556). **วิจัยการเรียนรู้การสอน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชญาวดี กงบูรณ. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของพลทหารใหม่กองประจำการ สังกัดกองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์**. ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภาวิณี สุทธิพิเชษฐภักดิ์. (2545). การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพ ในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยเกื้อการุณย์ กรุงเทพมหานคร. ค้นเมื่อ 28 เมษายน 2564, จาก <https://opac.kku.ac.th/Catalog/BibItem.aspx?BibID=b00187275>
- ระวีรัตน์ รื่นพรต, อีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน และงามละม้าย ผิวเหลือง. (2553). ปัจจัยทำนายการปรับตัวของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี. **วารสารรามธิบดีพยาบาลสาร**, 16 (3), 390-405.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2555). **วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2563). **ราชบัณฑิตบัญญัติศัพท์คำว่า “New normal”**. ค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564, จาก <https://royalsociety.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกล ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2564). **แนวทางการจัดการเรียนการสอนทางไกลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระลอกใหม่**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อวาทิพย์ แว. (2563). COVID-19 กับการเรียนรู้สู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในวันนี้. **วารสารสมาคมวิชาชีพสุขภาพ**, 35 (1), 24-29.
- อชรา เอ็บสุขสิริ. (2556). **จิตวิทยาสำหรับครู**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2562). **การวิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและการประยุกต์ใช้**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Baker, R. W. & Siryk, B. (1984). Measuring adjustment to college. **Journal of Counselling Psychology**, 31 (2), 179-189.
- Bernard, H. W. (1960). **Mental health for classroom**. New York: McGraw-Hill.

Best, J. W. (1995). **Research in education**. New Jersey: Prentice Hall.

Ferguson, G. A. (1989). **Statistical analysis in psychology and education**. New York: McGraw-Hill.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement, 30**, 607-610.

Rogers, C. R. (1967). **Client-centered therapy**. Boston Houghton Mifflin.

Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. **Dutch Journal of Educational Research, 2** (1), 49-60.

Tindall, J. A. (1959). **Peer counseling an in-depth look at training peer helpers**. Muncie: Accelerated development.